MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
CARUANA DEMAJO GIANNINO

Seduta tat-28 ta' Novembru, 2002

Citazzjoni Numru. 1325/1999/1

George u Pauline konju[i Cini
versus
Francis Borg li ji[[estixxi d-ditta *Homestar Furniture*

F’din il-kaw\a l-atturi qeg]din jitolbu danni u radd ta’]las akkont g]ax qeg]din ig]idu illi l-konvenut]all appalt ming]ajr ra[uni tajba fil-li[i.
I`-`itazzjoni tg]id illi fit-30 ta’ Lulju 1997 l-atturi kienu qabbdu lill-konvenut sabiex jag]mlilhom xog]lijiet ta’ njam, l-aktar aperturi, biex dawn jitqieg]du fil-fond kummer`jali tag]hom *St George’s Garage*, fi Triq il-G]aqda, }al Qormi. Kienet saret ukoll kitba, jew *works order.* Il-prezz tax-xog]lijiet imsemmija fil-kitba, flimkien ma’ xi xog]lijiet *extra* li kienu ordnata aktar ’il quddiem, kien ta’]amest elef disa’ mija u g]axar liri (Lm5,910).
L-atturi g]amlu xi]lasijiet akkont, b’kollox tlitt elef u mitejn lira (Lm3,200).
Meta sar il-ftehim l-atturi kienu wkoll ikkonsenjaw lill-konvenut injam ta’ l-a]mar, li kien jiswa]amsa u tletin lira (Lm35), u][ie[li jiswa \ew[liri u tmienja u sittin `ente\mu

(Lm2.68). Ikkonsenjawlu wkoll]wejje[tal-]adid li b'kollox jiswew tmien mija u tlieta u sittin lira (Lm863).

Il-prezz miftiehem ta']amest elef disa' mija u g]axar liri (Lm5,910) kien jinkludi wkoll is-somma ta' sitt mija u tnejn u tmenin lira (Lm682) li skond il-konvenut kellha tkun il-prezz tal-]wejje[tal-]adid.

Il-konvenut lesta u qieg]ed fil-post parti mill-appalt u din il-parti skond il-konvenut tiswa elfejn erba' mija u wie]ed u sittin lira (Lm2,461).

Bla ma kien hemm ftehim f'dan is-sens, il-konvenut talab aktar]lasijiet akkont, g]alkemm, ukoll jekk tqis ix-xog]lijiet lesti u mqieg]da, kellu f'idejh bilan` ta' aktar minn elf lira (Lm1,000) fi flus u materjal. Ukoll, il-konvenut, "arbitrarjament, unilateralment u abu\ivament" u ming]ajr ra[uni li tiswa fil-li[i ma riedx ikompli x-xog]ol u]all l-appalt.

Dan l-g]emil tal-konvenut g]amel]sara lill-atturi li min]abba f'hekk qeg]din isofru danni min]abba telf ta' qlig] g]ax ma jistg]ux ja]dmu fil-fond kummer`jali tag]hom, u min]abba \jieda fil-prezzijiet ladarba issa l-aperturi li baqa' ma]adimx il-konvenut sejrin ikollhom jordnawhom g]and terzi bil-prezzijiet tallum.

Barra minn hekk il-konvenut g]ad g]andu f'idejh il-bilan` ta' seba' mija u disg]a u tletin lira (Lm739) m]allsa lilu akkont, u dak li fadal mill-]wejje[tal-]adid li tawh l-atturi (meta tnaqqas dawk li qieg]ed fil-post) li jiswew tliet mija u disg]a u tletin lira (Lm339); g]ad g]andu wkoll l-injam ta' l-a]mar li jiswa]amsa u tletin lira (Lm35), u l-][ie[li jiswa \ew[liri u tmienja u sittin `ente\mu (Lm2.68).

G]alkemm l-atturi sej]ulu b'ittra tat-28 ta' Mejju 1999 biex irodd dak li]allsuh \ejjed u biex i]allas id-danni, il-konvenut ma g]amel xejn, u g]alhekk l-atturi fet]u din il-kaw\a u qeg]din jitolbu illi l-qorti:

1. tg]id illi l-konvenut "arbitrarjament, unilateralment u abu\ivament" u ming]ajr ra[uni li tiswa fil-li[i]all l-appalt;
2. tg]id illi l-g]emil tal-konvenut g]amel danni kbar lill-atturi;
3. tillikwida dawn id-danni;
4. tikkundanna lill-konvenut i]allas lill-atturi d-danni hekk likwidati;
5. tg]id illi l-konvenut g]andu f'idejh seba' mija u disg]a u tletin lira (Lm739) m]allsa \ejda lilu,]wejje[tal-]adid li jiswew tliet mija u disg]a u tletin lira (Lm339); injam ta' l-

a]mar li jiswa]amsa u tletin lira (Lm35); u][ie[li jiswa \ew[liri u tmienja u sittin `ente\mu (Lm2.68); u

6. tikkundannah irodd il-flus u l-]wejje[imsemmija fil-]ames talba.

Talbu wkoll l-img]ax u l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra tat-28 ta' Mejju 1999 u tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju ippre\entat flimkien ma`-`itazzjoni.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. it-talbiet ta' l-atturi ma jistg]ux jintlaqg]u g]ax, "kif kien konswetudni f'appalti" b]al dak meritu tal-kaw\a, il-konvenut insista g]al depo\itu qabel ma jkompli x-xog]lijiet;

2. il-konvenut ma g]amel ebda danni lill-atturi, u f'kull ka\ trid issir il-prova tad-danni; u

3. il-konvenut ma g]andux irodd dak li qeg]din jitolbu l-atturi i\da biss]ames mija u disg]a u tletin lira (Lm539) flimkien ma' l-o[[etti.

Il-fatti li wasslu g]al dan il-ka\ [raw hekk:

L-atturi kienu qabbdu lill-konvenut b'appalt biex jag]mlilhom xog]ol ta' njam. Il-ftehim sar fit-30 ta' Lulju 1997 u g]all-ewwel kien illi l-konvenut jag]mel xog]ol ta' erbat elef seba' mija u]amsin lira (Lm4,750)[1] i\da wara l-atturi ordnaw xog]ol ie]or u l-prezz b'kollox tela' g]al]amest elf disa' mija u g]axar liri (Lm5,910)[2] jekk tqis ukoll il-valur tal-ferramenta. Ming]ajr il-ferramenta x-xog]ol jiswa]amest elef mitejn u tmienja u g]oxrin lira (Lm5,228)[3].

Fost il-pattijiet ta' l-appalt hemm dawk li jg]idu hekk:

f. a deposit of Lm1,000 is to be paid in mid-September or before.

g. a sum of money relating to the value of each item is to be paid when works are affixed in place.[4]

Fil-fatt l-atturi]allsu elf u]ames mitt lira (Lm1,500) akkont fis-26 ta' Settembru 1997 u g]amlu]lasijiet o]ra waqt li kien g]addej ix-xog]ol. B'kollox]allsu tlitt elef lira (Lm3,000) fi flus u lill-konvenut tawh ukoll il-ferramenta u xi njam u][ie[. L-atturi qeg]din ig]idu illi]allsu mitejn lira (Lm200) o]ra i\da ma [abux prova ta' dak il-]las.

---

1 *Fol.* 7 *et seq.*

2 *Fol.* 10.

3 *Fol.* 13.

4 *Fol.* 8.

Il-konvenut lesta xog]ol li jiswa elfejn erba' mija u wie]ed u sittin lira (Lm2,461) u g]alhekk fadallu f'idejh]ames mija u disa' u tletin lira (Lm539), barra l-materjal li tawh l-atturi u li g]adu ma u\ahx. Skond il-ftehim, ladarba l-konvenut kellu jit]allas il-prezz ta' kull bi``a xog]ol lesta kellu f'kull waqt (sakemm ikun fadal xog]ol ta' aktar minn elf lira) ikollu f'idejh elf lira (Lm1,000) li kellu jie]u b]ala depo\itu skond il-patt (f).

Il-konvenut i\da interpreta l-ftehim mod ie]or. Skond hu, l-atturi kellhom jag]tuh parti minn tlieta (⅓) tal-valur tax-xog]ol kollu qabel jibda, u jag]tuh i\-\ew[partijiet l-o]ra minn tlieta (⅔) tal-valur ta' kull bi``a xog]ol meta jlesti dik il-bi``a. G]alhekk, meta lesta l-parti tax-xog]ol li semmejna qabel, il-konvenut ippretenda li l-atturi j]allsuh parti minn tlieta (⅓) tal-prezz tax-xog]ol li kien g]ad fadal li jsir. Rajna illi x-xog]ol b'kollox kellu jkun jiswa]amest elef mitejn u tmienja u g]oxrin lira (Lm5,228) barra l-ferramenta li l-atturi kienu [à xtraw u taw f'idejn il-konvenut; ix-xog]ol lest kien ta' elfejn erba' mija u wie]ed u sittin lira (Lm2,461), u g]alhekk kien jifdal xog]ol ta' elfejn seba' mija u sebg]a u sittin lira (Lm2,767). Il-konvenut ippretenda li jkollu f'idejh disa' mija u tnejn u g]oxrin lira (Lm922) flok l-elf lira (Lm1,000) skond il-ftehim. Kellu f'idejh]ames mija u disa' u tletin lira (Lm539) u g]alhekk kien fadallu jie]u tliet mija u erbg]a u tmenin lira (Lm384) skond l-interpretazzjoni tieg]u, u ma riedx ikompli x-xog]ol qabel ma l-atturi jag]mlu dak il-]las, ukoll g]ax sar jaf illi l-atturi kellhom djun ma' terzi li ma kinux qeg]din i]allsu u g]alhekk be\a' li jmur minn ta]t jekk ja]dem bla ma jkollu l-flus f'idejh minn qabel.

Rajna g]alhekk illi biex ikompli x-xog]ol il-konvenut kien qieg]ed jippretendi]las anqas minn kemm kellu jedd g]alih. Il-valur tal-ferramenta li kellu f'idejh ma jistax jitqies b]ala]las akkont g]ax il-ferramenta kienu biex jitqieg]du fix-xog]lijiet ta' l-atturi mhux biex jit]allas bihom il-konvenut.

L-atturi xorta ma]allsux u g]alhekk ma jistax jing]ad illi l-konvenut temm l-appalt "arbitrarjament, unilateralment u abu\ivament", kif iridu l-atturi fl-ewwel talba tag]hom. G]alhekk l-ewwel erba' talbiet ta' l-atturi ma jistg]ux jintlaqg]u. L-atturi jridu wkoll jie]du lura l-flus li]allsu aktar minn kemm jiswa x-xog]ol [à konsenjat lilhom; rajna illi

dan il-]las \ejjed huwa ta’]ames mija u disa’ u tletin lira (Lm539), mhux seba’ mija u disg]a u tletin lira (Lm739) kif jippretendu l-atturi. Fit-tielet e``ezzjoni tieg]u l-konvenut qieg]ed jistqarr illi tassew illi g]andu jrodd]ames mija u disa’ u tletin lira (Lm539), flimkien mal-materjal li g]adu ma u\ahx, u l-qorti g]alhekk sejra tilqa’ t-talba g]ar-radd ta’ dawn il-flus u materjal.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti, wara li ti`]ad l-ewwel erba’ talbiet ta’ l-atturi u, g]all-g]anijiet tal-]ames talba, tg]id illi l-]las \ejjed kien ta’]ames mija u disa’ u tletin lira (Lm539), tikkundanna lill-konvenut irodd lill-atturi]ames mija u disa’ u tletin lira (Lm539) flimkien mal-ferramenta, injam u][ie[proprjetà ta’ l-atturi li g]adhom f’idejh.

Billi dan l-episodju nqala’ g]ax l-atturi ma ridux i]allsu skond il-ftehim, l-ispejje\ tal-kaw\a g]andhom i]allsuhom kollha l-atturi.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.